

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Ideological

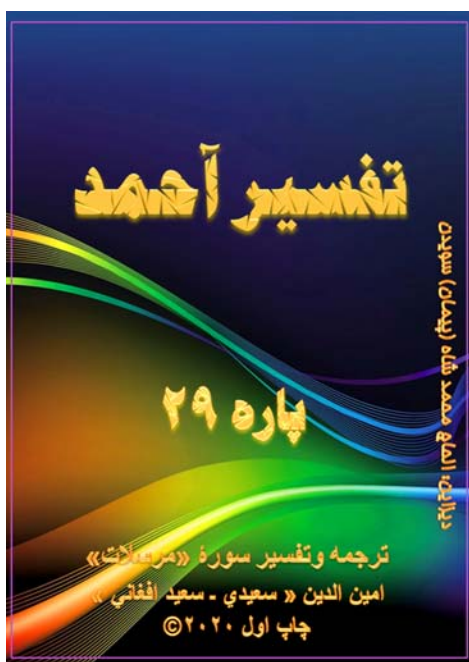
مسائل ایدئولوژیک

الحاج داکتر امین الدین «سعیدی-سعیدافغانی»
۳۰ می ۲۰۲۰

بسم الله الرحمن الرحيم

سورة مرسلات

۱

سورة مرسلات در مکه مکرمه نازل شده و دارای پنجاه آیت و دو رکوع می باشد.

وجه تسمیه:

«مرسلات» جمع مرسله به معنی فرستاده شده است. نام سوره برگرفته از آیت اول این سوره است که با «مرسلات» آغاز شده است. الله تعالی در این آیت بدان قسم خورده که هدف از فرشتگانی هستند که از سوی خداوند متعال برای انجام امور مختلف، فرستاده می‌شوند.

سورة مرسلات مانند سوره های ذیل با آیات مربوط به معاد شروع شده اند. به طور مثال: سوره انبیاء «اقترب للناس حسابهم»، سوره قمر «اقتربت الساعة»، سوره حج «ان زلزلة الساعة شیء عظیم»، سوره واقعه «اذا وقعت الواقعة»، سوره حاقه «الحاقه ما الحاقه»،

سورة قیامت «لا اقسام بیوم القیامة»، سوره نباء «عم یتساءلون»، سوره تکویر «اذا الشمس کورت»، سوره انفطار «اذا السماء انفطرت»، سوره انشاق «اذا السماء انشقت»، سوره غاشیه «هل اتاک حدیث الغاشیه»، سوره قارعه «القارعه ما القارعه»، همچنان سوره زلزال «اذا زلزلت الارض زلزالها».

قابل تذکر است که در سوره مرسلات مانند سوره های (فاطر، ذاریات و نازعات) با قسم به فرشتگان آغاز شده است. ناگفته نباید گذاشت که در این سوره، آیت «وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ» (وای در آن روز بر تکذیب کنندگان!) ده مرتبه تکرار شده، همان طوری که در سوره الرحمن آیت «فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ» و در سوره قمر آیت «فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَ نُذُرِي» تکرار به عمل آمده است.

علت و سبب تکرار آیات در قرآن عظیم الشان زیاد است ولی یکی از علت های اساسی آن این است، هر آیتی که زیاد تکرار شود دلالت بر تأکید بودن آن رami نماید و همچنان چیزی که زیاد تکرار شود بهتر دانسته می شود و در قلب جا می گیرد چنان که عرب ها می گویند (اذا تكرر تقرر)

فضیلت سوره مرسلات:

در صحیح «بخاری» که یکی از کتب ششگانه (صحاح سته) کتب حدیث است، از حضرت عبد الله بن مسعود رضی الله عنه روایت است که گفت: همراه رسول الله صلی اله علیه وسلم در غاری درمنی بودم، که ناگهان سوره «مرسلات» نازل گردید، و رسول الله صلی الله علیه وسلم آن را می خواند و من با شنیدن آن از دهان مبارک آن حضرت آن را حفظ کردم و دهان مبارک آن حضرت صلی الله علیه وسلم از حلاوت آن رطب (شاداب) می شد، که ناگهان ماری بر ما حمله نمود. رسول الله صلی الله علیه وسلم به قتل آن هدایت فرمود، ما که به سوی آن متوجه شدیم، گریخت، آنگاه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: هم چنان که شما از شر آن در امان ماندید، آن نیز از شر شما محفوظ ماند. (ابن کثیر) (تفسیر معارف القرآن مؤلف حضرت علامه مفتی محمد شفیع عثمانی دیوبندی).

ابن عباس (رض) از مادرش روایت کرده است که رسول الله صلی الله علیه وسلم در نماز مغرب سوره «مرسلات» را می خواندند.

نقل است که ابن عباس (رض) سوره «مرسلات» را می خواند، در این اثنا ام الفضل به وی گفت: فرزندم! با خواندن این سوره به خاطرم آوردی؛ این سوره آخرین چیزی است که شنیدم رسول الله صلی الله علیه وسلم آن را در نماز مغرب می خواند.

فضیلت دیگر سوره مرسلات:

همچنان در مورد فضیلت سوره مرسلات در حدیث روایت شده از ابن عباس (رض) آمده است: «شَبَّيْتَنِي هُوْدٌ وَالْوَأَقِعَةُ وَالْمُرْسَلَاتُ وَعَمَّ يَتَسَاءَلُونَ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ».

در این باره حدیث ابن عباس (رض) بیان شد که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: «سوره هود، واقعه، مرسلات، نبأ و تکویر مرا پیر کردند». (تخریج آن بیان شد، و ملاحظه شود: صحیح الجامع).

محتوا و مباحث اساسی این سوره:

بیشترین مطالبی که در این سوره مطرح بحث می باشد، در مرحله اول مسائل مربوط به روز قیامت و تهدید و انذار مکذبان و منکران است.

در مرحله دوم سرگذشت غم انگیز اقوام گنهکاران پیشین؛

در مرحله سوم بخشی از خصوصیات آفرینش انسان؛

در مرحله چهارم قسمتی از مواهب الهی در زمین؛

در مرحله پنجم قسمتهایی از عذاب تکذیب کنندگان را شرح می دهد.

همچنین در هر مرحله اشاره به مطالبی بیدارگر و تکان دهنده کرده و به دنبال آن این آیت را تکرار می کند و حتی در بخشی از آن به نعمتهای بهشتی که نصیب پرهیزگاران شده، اشاره نموده تا انذار را با بشارت بیامیزد و تهدید را با تشویق.

تعداد آیات:

تعداد آیات سورهٔ مرسلات طوری که در فوق هم یاد آور شدیم به پنجاه آیت و تعداد کلمات آن صد و هشتاد و یک کلمه بوده (البته بادر نظر داشت احوال مختلف در مورد تعداد کلمات). تعداد حروف این سوره هشتصد و شانزده حرف می باشند. (بادر نظر داشت احوال مختلف در مورد تعداد کلمات).

ترجمه و تفسیر

سورهٔ مرسلات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدای بخشاینده و مهربان

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا (۱)

قسم به فرستادگان پی در پی (چون موی گردن اسب که پشت سر هم بر آن روئیده است، پیاپی می آیند). (۱).
«الْمُرْسَلَاتِ»: فرو فرستاده شده‌ها.

مفسران در تفاسیر خویش در مورد پنج کلمه از جمله: «مُرْسَلَاتِ، عَاصِفَاتِ، نَائِثِرَاتِ، فَارِقَاتِ، و مُلْقِيَاتِ» که در پنج آیت اول سورهٔ مرسلات تذکر رفته است؛ نظریات مختلفی بیان و ارائه نموده اند که از جمله؛ تعدادی از مفسران آن را فرشتگان و برخی از آنها آن را بادها، ترجمه و تفسیر نموده اند.
ولی جمهور مفسران بدین باور اند که هدف از کلمه «مرسلات»، بادهاست. همچنان برخی از اینان می گویند که هدف از «مرسلات» فرشتگان فرستاده ای هستند که وحی، امر و نهی پروردگارا بر وجهی نیکو، یا به طور پیاپی می آورند.

خواننده محترم!

مبحث ملایکه در قرآن عظیم الشان به صورت کل در سوره های مختلفی از آنجمله در سورهٔ مرسلات به کار رفته است که در ذیل مختصراً به تفصیل و توضیح آن می پردازیم:

اسماء فرشتگان:

- جبرئیل (روح الامین) که مأمور نزول وحی می باشد.

به صورت کل کلمه «جبرئیل» سه بار در قرآن عظیم الشان ذکر یافته است. (سورهٔ بقره آیات ۹۷ - ۹۸ و سورهٔ تحریم آیه: ۴).

- ماروت: (معلم سحر برای دفع فتنهٔ سحر) می باشد. این نام به صورت کل یک بار در سورهٔ بقره، آیت ۱۰۲ ذکر شده است.

- هاروت: (معلم سحر برای رفع، دفع فتنهٔ سحر). این نام نیز به صورت کل یک بار در سورهٔ بقره، آیت ۱۰۲ ذکر گردیده است.

- میکال: به طور کل یک بار در (آیت ۹۸، سورهٔ بقره) تذکر یافته است.

- مالک: (محافظ جهنم) که به صورت کل یک بار در آیت ۷۷، سورهٔ زخرف از آن ذکری به عمل آمده است.

- **ملک الموت:** این ملک موظف به قبض روح بوده و به صورت کل یک بار در آیت ۱۱، سوره سجده ذکر گردیده است.
- **عتید و رقیب:** (مسئول ثبت اعمال خوب و بد) می باشند که هر کدام از این نام ها یک بار در آیت ۱۸، سوره ق، قرآن عظیم الشان ذکر گردیده است.

تعریف ملائکه:

ملائکه جمع ملک است و از (الألویک) گرفته شده و به معنای پیغام و رسالت است. آن‌ها مخلوقی از مخلوقات الله تعالی اند، دارای اجسامی نورانی و لطیف می‌باشند که قادرند خود را به شکل‌ها و صورت‌های پاک درآورند. برای اجرای امر الهی بسیار قوی و نیرومند هستند و می‌توانند سریع مطابق امر الهی جا به جا شوند.

ایمان به ملائکه:

ایمان به ملائکه متضمن کارهایی است که بنده باید آن‌ها را درک کند و بفهمد تا ایمان به ملائکه در او تحقق پیدا کند و آن عبارتند از:
اعتراف و تصدیق به وجود آنها کما این که نصوصی که پیشتر آورده شد دلالت دارد بر این که ایمان به آنها رکنی از ارکان ایمان است که ایمان جز با آن تحقق پیدا نمی‌کند.

تعداد ملائکه:

قبل از همه باید ایمان داشته باشیم که تعداد ملائکه زیاد بوده و به جز از الله تعالی کسی دیگری تعداد آن‌ها را نمی‌داند. «وَمَا يَحْتَسِبُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ». (آیت ۳۱، سوره المدثر) به خاطر زیاد بودن، تعداد سربازان پروردگارت جز خود او کسی نمی‌داند.

الله تعالی آن‌ها را برای عبادت خود و اجرای اوامرش انتخاب و خلق کرده و برگزیده اند. آنها در هیچ کاری نافرمانی خداوند نمی‌کنند و آنچه را که به آنها از جانب الله تعالی امر شده، انجام می‌دهند.

در حدیث طولانی اسراء که شیخین از حدیث مالک بن صعصعه رضی الله عنه روایت کرده‌اند که پیامبر صلی الله علیه و سلم فرمودند: «... ثُمَّ رَفَعَ لِي الْبَيْتَ الْمَعْمُورُ فَقُلْتُ يَا جِبْرِيْلُ مَا هَذَا قَالَ هَذَا الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ يَدْخُلُهُ كُلُّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ إِذَا خَرَجُوا مِنْهُ لَمْ يَعُوْدُوا فِيهِ آخِرُ مَا عَلَيَّهِمْ» (سپس بیت المعمور را به من نشان دادند گفتم: ای جبرئیل این چیست؟ گفت: این بیت المعمور است. هر روز هفتاد هزار ملک داخل آن می‌شوند و هنگامی که از آن خارج می‌شوند دیگر برای بار دیگر در آن باز نمی‌گردند). (صحیح البخاری به رقم (۳۲۰۷)، و مسلم به رقم (۱۶۴)، واللفظ لمسلم).

همچنان در صحیح مسلم از عبدالله بن مسعود رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و سلم فرمودند: «يُؤْتَى بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لَهَا سَبْعُونَ أَلْفَ زِمَامٍ مَعَ كُلِّ زِمَامٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ يَجْرُؤْنَهَا» [۲] در آن روز جهنم را در حالی که دارای هفتاد هزار افسار است می‌آورند و هر افسار را هفتاد هزار ملائکه می‌کشند. (صحیح مسلم به رقم (۲۸۴۲) این دو حدیث دلالت دارد بر این که تعداد ملائکه زیاد است.

هنگامی که هر روز هفتاد هزار ملک داخل بیت المعمور می‌شوند سپس دیگر به آن بر نمی‌گردند و ملک‌های دیگر غیر از آنها می‌آیند (بر زیاد بودن آنها دلالت دارد زیرا تعدادشان آن قدر زیاد است که دیگر نوبت آنها نمی‌رسد که

برگردند). و جهنم در روز قیامت به وسیله این تعداد از ملائکه آورده می‌شود. پس حال ملائکه دیگر باید چگونه باشد که به کارهای دیگر مشغول هستند و تعداد آن‌ها را جز خالقشان تبارک و تعالی کسی نمی‌داند.

مقام و منزلت ملائکه:

اعتراف به مقام و منزلت و کرامت و شرافت ملائکه نزد الله تعالی در آیات (۲۶ و ۲۷ ، سورة الأنبياء) آمده است: «وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ، لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ». «و گفتند خداوند فرزندی اتخاذ نموده، خداوند از این گفته پاک و منزّه است، بلکه آنان همه بندگان گرامی خدا هستند، در گفتار بر خداوند پیشی نمی‌گیرند و دستورش را انجام می‌دهند» و می‌فرماید: «بِأَيِّدِي سَفَرِهِ، كِرَامٌ بَرَرَهُ» (سوره عبس: ۱۶-۱۵). «به دست ملک‌هائی بزرگوار و نیکوکار و والا مقام» آن‌ها را به این که نزد خداوند گرامی و والا مقام هستند وصف می‌کند. و الله تعالی در حقشان می‌فرماید: «فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ» (سوره فصلت: آیت ۳۸). «کسانی که در پیشگاه پروردگارت هستند شبانه روز او را تسبیح می‌گویند و خسته نمی‌شوند». خداوند آن‌ها را اینگونه وصف می‌کند که به خاطر شرافت و بزرگی شان است که نزد او هستند. همراه با مقام بندگی برای او بدون هیچ گونه خستگی و سستی. همانگونه که خداوند به آنها در جای‌های متعددی از کتابش سوگند می‌خورد و این به خاطر شرافت شان نزد اوست. خداوند متعال می‌فرماید: «وَالصَّفَّٰتِ صَفًّا ، فَالزُّجُرِيتِ زَجْرًا ، فَالَّتِلِّيَّتِ ذِكْرًا» (سوره الصافات: ۱-۳). «سوگند به صف بستگان که صف بسته‌اند؛ به زجر کنندگان که به سختی زجر می‌دهند؛ و به تلاوت کنندگان آیات خداوند».

مقرب ترین ملائکه:

مقرب ترین ملائکه همراه حاملان عرش الهی هستند. افضل مقربین ملائکه، همانا سه ملک هستند که ذکر آنها در دعای پیامبر صلی الله علیه وسلم که به وسیله آن نماز شب را شروع می‌کرد، موجود است. می‌فرمود: «اللهم رب جبرئیل و میکائیل و اسرافیل فاطر السماوات و الأرض عالم الغیب و الشهاده» ای پروردگار جبرئیل، میکائیل و اسرافیل ای برپا دارنده آسمان‌ها و زمین، ای کسی که بر نهان و آشکار خبر داری...».

(رواه الإمام أحمد فی المسند : ۶ / ۱۵۶ ، والنسائی فی السنن : ۳ / ۱۷۳ ، برقم (۱۶۲۵) ، ونحوهما مسلم فی الصحيح ، به رقم (۷۷۰) ، واین ماجه، به رقم (۱۳۵۷) جایگاه ایمان به ملائکه، کیفیت و دلایل آن) و افضل این سه نفر جبرئیل علیه السلام می‌باشد که او مسؤول وحی است و شرف و بزرگی او به خاطر بزرگی و شرافت و وظیفه‌اش می‌باشد.

الله تعالی در کتابش به آنچه که دیگر ملائکه را با آن ذکر نموده از او یاد کرده است و با اشرفترین نام‌ها او را نام می‌برد و به زیباترین صفات او را وصف می‌نماید. از جمله نام شان روح است.

الله تعالی می‌فرماید: «نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ» (سوره الشعراء: ۱۹۳). «قرآن را خدای یکتا به وسیله جبرئیل، الروح الامین نازل فرمود» و می‌فرماید: «نَزَّلَ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا» (سوره القدر: ۴). «در آن (شب قدر) ملائکه و روح فرود می‌آیند». این اسم (روح) به صورت اضافه تشریفی به الله تعالی مضاف شده است. می‌فرماید: «فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا» (سوره مریم: ۱۷). «روح خود را به سوی او فرستادیم تا به شکل بشری خوش اندام بر او نمایان شد». و آن به قدس اضافه شده «فُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ» (سوره النحل: ۱۰۲) است: «بگو آن را روح القدس از نزد پروردگارت به حق فرود آورده است».

قول صحیح در میان مفسرین این است که القدس، خداوند است. و از آنچه که در وصف او (جبرئیل) آمده است این آیات می‌باشد: «إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ، ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ، مُطَاعٌ تَمَّ أَمِينٌ». (التکویر: ۲۱-۱۹). «همانا قرآن کلام رسول گرامی است که نزد صاحب عرش با قدرت است و فرمانده ملائکه و امین وحی خداست» و می‌فرماید: «عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى ، ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ» . (سوره‌النجم: ۵ - ۶). «صاحب قدرت بسیار علم را به او آموخت. دارای توان و نیرو در مقابلش ایستاد». الله تعالی او را به فرستاده و رسول و امین که نزد او کریم و بزرگوار است وصف نموده و صاحب قدرت و مقام نزد پروردگار سبحان و فرمانده در آسمان‌ها و امین وحی و مظهر زیبایی است.

ایمان به ملائکه:

ایمان به ملائکه تأثیر مهمی در زندگی انسان مؤمن دارد، که از جمله می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱- اطلاع یافتن از قدرت و عظمت خدای متعال است، زیرا بزرگی و عظمت مخلوق نشانی از عظمت و بزرگی خالق است.

۲- استقامت و پایداری در اطاعت از خدا و عبادت او. وقتی انسان ایمان داشته باشند که ملائکه تمام اعمالش را می‌نویسند و ثبت می‌کنند، از الله می‌ترسد و در نتیجه نه مخفیانه و نه آشکارا اقدام به گناه و نافرمانی از خدا نمی‌کند.

۳- وقتی انسان مؤمن یقین یابد موجوداتی به نام ملائکه که تعدادشان هم خیلی زیادند که مشغول عبادت خدا هستند، احساس آرامش و اطمینان می‌کند و در می‌یابد که تنها او نیست که خدا را عبادت می‌کند.

۴- وقتی انسان مؤمن بداند که ملائکه مأمور مراقبت و حفظ او هستند، متوجه عنایت خدای متعال نسبت به خود می‌گردد و موجب می‌شود شکر گزاری اش به خاطر نعمتهای بیش از حد خدا بیشتر و بیشتر شود.

۵- اگر انسان مؤمن پی ببرد که وقتی اجلس سر رسد، ملک الموت که مأمور قبض روح است به سراغش می‌آید و روحش را قبض خواهد کرد، به فانی بودن دنیا بیشتر ایمان می‌آورد، در نتیجه سعی می‌کند با ایمان و عمل صالح، خود را برای روز آخرت آماده‌تر سازد.

ادامه دارد.